No. 434035-1

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

Emmeloord, 31 oktober 2016.

Onderwerp
Evaluatie Afvalwaterakkoord en verlenging looptijd bestaand Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP)

Advies raadscommissie
Hamerstuk.

Aan de raad.

Status: ter besluitvorming

Inleiding
Na ondertekening van het Bestuursakkoord Water (BAW) in 2011 waren de regio's aan zet om uitvoering te geven aan de vastgelegde afspraken uit dit akkoord. Het akkoord vraagt van de betrokken partijen een aanpassing in de wijze van werken. Partijen waren gewend investeringsbeslissingen te nemen voor hun eigen verantwoordingsgebied. De nieuwe manier van werken vraagt om het gezamenlijk oplossen van vraagstukken.

In de afgelopen jaren is in Flevoland al gevolg gegeven aan de afspraken uit het BAW. De zes gemeenten in Flevoland en het waterschap werken inmiddels op een aantal onderdelen samen in de afvalwaterketen. Naast deze samenwerking hebben het waterschap Zuiderzeeland en de gemeente Noordoostpolder ook onderlinge afspraken gemaakt in het Afvalwaterakkoord OAS[1] Noordelijk Flevoland (bijlage 2).
Aan de hand hiervan stemden het waterschap en de gemeente voor de periode 2009-2015 verbeteringsmaategelen af in de bestaande afvalwaterketen. Door deze afstemming zijn de gerealiseerde werkzaamheden tegen zo laag mogelijke kosten uitgevoerd.

Doelstelling
In 2009 hebben het waterschap en de gemeente samen een Afvalwaterakkoord 2009-2015 ondertekend om de keten van het inzamelen tot het zuiveren van het afvalwater te optimaliseren. Dit akkoord is afgelopen. Het is tijd om de voorgaande periode te evalueren en vast te stellen in hoeverre de doelstellingen zijn gerealiseerd.

Naast het Afvalwaterakkoord loopt ook het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2012-2016 ten einde. Formeel zou u aan het eind van dit jaar een nieuw GRP moeten vaststellen. Wij verzoeken u hiermee te wachten omdat wij samen met het waterschap een nieuw plan willen maken. Door dit gezamenlijk op te pakken willen wij de onderlinge samenwerking versterken. Het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) en Transport- en Zuiveringsplan (TZP) gaat plaats maken voor een nieuw Afvalwaterketenplan voor de Noordoostpolder (AKP) 2018-2024. In 2017 gaan wij dit nieuwe plan schrijven. Reden om het bestaande GRP 2012-2016 met een jaar te verlengen tot eind 2017.

Voorgesteld besluit
1. In te stemmen met de gerealiseerde optimalisatiemaatregelen in de afvalwaterketen uit het Afvalwaterakkoord 2009-2015 tussen waterschap Zuiderzeeland en gemeente Noordoostpolder zoals blijkt uit de evaluatie;

---

[1] OAS = Optimalisatiestudie AfvalwaterSysteem

2. De planperiode van het huidige gemeentelijke rioleringsplan 2012-2016 met een jaar te verlengen tot en met 2017;
3. In te stemmen met het schrijven van een nieuw beleidsstuk door het waterschap Zuiderzeeland en gemeente Noordoostpolder over de Afvalwaterketen in Noordoostpolder voor de periode 2018-2024 en deze door beide besturen te laten vaststellen;
4. De kostendekking in het Afvalwaterketenplan (dit blijft een onderdeel van het budgetrecht van de raad) in 2017 aan u voor vaststelling voor te leggen.

Argumenten

1. Evaluatie uitgevoerde optimalisatie maatregelen afvalwaterketen 2009-2015

De oorspronkelijke uitgangspunten van het Afvalwaterakkoord uit 2009 (bijlage 1) zijn in de loop van de tijd gewijzigd. Een aantal nieuwe uitgangspunten waren bij ondertekening van het Afvalwaterakkoord onvoldoende voorzien. Het voortschrijdend inzicht is bij de uitvoering van de gerealiseerde verbeteringsmaatregelen aan de bestaande rioleringsstelsels meegenomen.

Bij de uitgevoerde OAS was de aandacht met name gericht op het uitvoeren van verbeteringsmaatregelen in de gemengde rioleringsstelsels. In deze stelsels bevinden zich riooloverstorten. Tijdens hevige buien zorgen deze overstorten voor een minder wenselijke vuilemissie van ongezuiverd afvalwater op het oppervlaktewater. Doel was om deze vuilemissies terug te dringen door het uitvoeren van aanpassingen in de bestaande stelsels door onder andere de aanleg van bergbezinkriolen of –bassins achter de hoofdoverstorten.

Vanaf 2008 heeft de gemeente naast het inzamelen van afvalwater een wettelijke zorgplicht (in zoverre redelijkerwijs van haar gevraagd) voor het inzamelen van overtollig hemelwater. Daarnaast moet de gemeente bij gewijzigde bestemmingen rekening houden met nadelige gevolgen van de aanwezige grondwaterstand. Bij eventueel nadelige gevolgen kan men de gemeente vragen om waterhuishoudkundige maatregelen uit te voeren om de wateroverlast problemen op te lossen.

Tot slot is van rijkswege het Deltaprogramma uitgebreid met de "Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie". Bij het (her)inrichten van de openbare ruimte in het stedelijk gebied moet de gemeente dit voldoende klimaatbestendig en waterrobuust uitvoeren. Met het oog op de toekomst zullen we bij herstructureringswerkzaamheden rekening moeten houden met te verwachten klimaatverschuivingen.

Voor de evaluatie van de uitgevoerde optimalisatiemaatregelen verwijzen wij u naar de in de bijlage 3 opgenomen Memo "Evaluatie OAS 2009-2015".

2. Het nieuwe plan is nog niet klaar

Vanaf 1995 was u gewend steeds voor een planperiode van ongeveer 5 jaar een nieuw GRP vast te stellen. Normaal gesproken is het tijd om voor 2017 voor een nieuwe planperiode een nieuw GRP vast te stellen. De nieuwe koers leidt tot een noviteit in deze regio: wij gaan samen met het waterschap voor de planperiode 2018-2024 een Afvalwaterketenplan schrijven. In 2017 gaan wij dit plan opstellen en in de loop van het komende jaar leggen wij dit stuk voor besluitvorming aan u voor. Het jaar 2017 wordt in het bestaande GRP 2012-2016 opgenomen. Voor de direct betrokken partijen (provincie, waterschap en bewoners) is dit acceptabel, omdat er geen wijzigingen plaatsvinden in het huidige beheer, onderhoud en vervanging van de riolering.

3.1 Samenwerking vergroot de doelmatigheid van de afvalwaterketen

De doelstellingen van het Bestuurs Akkoord Water zijn:

- Kosten te besparen (minder meer), door uitvoering te geven aan het verbeteren van de efficiëntie (de dingen goed doen) en de effectiviteit van de investeringen (de goede dingen doen) te vergroten;
- De kwaliteit te verbeteren van de beheertaken en het gebruik maken van het innovatievermogen;
- De personele kwetsbaarheid te verminderen bij de uitvoering van de beheertaken.

Bovenstaande doelstellingen uit het BAW worden volgens ons het best behaald als het waterschap en de gemeente voor de afvalwaterketen een gezamenlijk beleidsstuk opstellen. Het integreren van beleid en doelstellingen in één plan, leidt tot wederzijds begrip en een betere uitvoerbaarheid. Zowel het waterschap als gemeente informeren elkaar voortijdig over de voorgenomen afzonderlijke plannen en deze plannen worden onderling beter op elkaar afgestemd.

Bij de evaluatie van de uitgevoerde OAS-maatregelen is geconstateerd dat waterschap en gemeente af en toe nog naar eigen inzicht vasthouden aan het uitvoeren van maatregelen. Het gezamenlijk uitvoeren van een plan, waarover beide partijen overeenstemming bereiken, vraagt een projectmatige benadering. Het schrijven van één plan geeft ook meer gezamenlijke focus. Het levert naar verwachting een positieve bijdrage aan de kwaliteit van de afvalwaterketen zoals beide partijen die nastreven.

Beide partijen blijven zich ten slotte inzetten om de bestaande afvalwaterketen tegen de laagst mogelijke kosten te verbeteren. Daarnaast ligt er voor beide partijen een uitdaging om, waar de kansen zich voordoen, te kiezen voor het uitvoeren van duurzame en innovatieve oplossingen. Het Afvalwaterketenplan geeft daarvoor houvast. Het maakt voor beide partijen transparant op welke wijze en wanneer uitvoering plaatsvindt van de voorgenomen werkzaamheden.

3.2 Het Afvalwaterketenplan omvat meer dan het GRP

Inhoudelijk onderscheidt het Afvalwaterketenplan zich van het GRP. Het Afvalwaterketenplan beperkt zich niet tot het regulier beheer en onderhoud van de riolering en de uitvoering van vervangings- en verbeteringsmaatregelen.

Het Afvalwaterketenplan besteedt ook aandacht aan:

- Gebiedsgericht afvalwaterbeleid in het buitengebied;
- Emissies vanuit de glastuinbouw;
- Onderzoek naar een transitie van het huidige afvalwatersysteem naar een duurzamer systeem door toepassing van innovatieve maatregelen;
- Het herzien en maken van nieuwe afspraken over de taak en rolverdeling binnen het transportsysteem voor de afvoer van afvalwater;
- Ruimtelijke aanpassing bij het realiseren van een klimaatbestendige en waterrobuuste stad.

4. U blijft zelf verantwoordelijk voor de financiën

Op grond van artikel 4.22 uit de Wet milieubeheer stelt u voor een bepaalde periode een gemeentelijk rioleringsplan vast. In het geval van een gezamenlijk beleidsplan met het waterschap lijkt de aan u toegewezen autonome besluitvorming te worden ingeperkt. Dat is niet het geval. Voordat het plan door u wordt vastgesteld, vindt er afstemming plaats met het waterschap. Hierdoor weten alle partijen waar ze aan toe zijn.

Naast instemming met het plan, moeten de uit te voeren maatregelen gedekt worden uit een kostendekkend tarief vanuit de rioolheffing. U stelt jaarlijks de tarieven voor de gemeentelijke belastingen vast. Het verantwoorden van een kostendekkend tarief blijft onder uw verantwoording vallen. Om die reden koppelen we het financiële hoofdstuk voor zowel het waterschap als de gemeente los van het gezamenlijke Afvalwaterketenplan.

No. 434035-4

Kanttekeningen
N.v.t.

Planning/uitvoering
Voordat we beginnen met het Afvalwaterketenplan gaan we dit jaar het huidige kostendekkingsmodel herijken. Het kostendekkingsmodel in het bestaande GRP is gebaseerd op een daarvoor aangenomen theoretische levensduur van 60 jaar voor alle rioleringsstelsels in ons beheergebied. Aan de hand van uitgevoerde rioolinspecties is vastgesteld dat door verbeterde uitvoering, de aangelegde rioolbuizen na 1970 een aanmerkelijk langere levensduur hebben dan de eerder aangenomen 60 jaar. Dit is voor ons aanleiding om een reëler beeld te geven over de toekomstige vervangingsinvesteringen. Het herziene kostendekkingsmodel vormt het uitgangspunt voor het Afvalwaterketenplan.

Het voorgestelde besluit in deze notitie met de daarbij behorende bijlagen wordt ook voor bestuurlijke besluitvorming voorgelegd aan het waterschap. We verwachten dat het waterschap het voorstel tot het gezamenlijk schrijven van een nieuw Afvalwaterketenplan ondersteunt. Eind 2017 leggen we u en de Algemene Vergadering dit plan ter besluitvorming voor.

Wij zullen u tijdens een nog nader te bepalen RTG commissie woonomgeving informeren over de voorgestelde planopzet met de onderliggende doelstellingen en verplichtingen.

Bijlagen
1. Optimalisatie Afvalwater Systeem Noordelijk Flevoland eindrapport d.d. oktober 2007;
2. Afvalwaterakkoord OAS Noordelijk Flevoland gemeente Noordoostpolder d.d. 17 september 2009;
3. Memo "Evaluatie OAS 2009-2015" d.d. 16 augustus 2016.

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

Portefeuillehouder : De heer A. Poppe
Steller : de heer J. de Leeuw; 32 59; j.deleeuw@noordoostpolder.nl

No. 434035-5

gemeente
NOORDOOSTPOLDER
RAAD

De raad van de gemeente Noordoostpolder,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 1 november 2016, no. 434018;

gelet op artikel 4.22 uit de Wet milieubeheer

B E S L U I T:

1. In te stemmen met de gerealiseerde optimalisatiemaatregelen in de afvalwaterketen uit het Afvalwaterakkoord 2009-2015 tussen waterschap Zuiderzeeland en gemeente Noordoostpolder zoals blijkt uit de evaluatie;
2. De planperiode van het huidige gemeentelijke rioleringsplan 2012-2016 met een jaar te verlengen tot en met 2017;
3. In te stemmen met het schrijven van een nieuw beleidsstuk door het waterschap Zuiderzeeland en gemeente Noordoostpolder over de Afvalwaterketen in Noordoostpolder voor de periode 2018-2024 en deze door beide besturen te laten vaststellen;
4. De kostendekking in het Afvalwaterketenplan (dit blijft een onderdeel van het budgetrecht van de raad) in 2017 aan u voor vaststelling voor te leggen.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van 12 december 2016.
De griffier, de voorzitter,